Ті ж господарські суб'єкти, що діють на ринку ветеринарних препаратів, особливо, якщо цю діяльність вони поєднують з діяльністю на ринку препаратів для гуманної медицини, повинні ретельно проводити аналіз усіх аспектів ринку ветеринарних препаратів і не вважати його лише незначним сегментом фармацевтичного ринку.

1. Гаврилюк О. Г. Вплив процесів глобалізації та інтернаціоналізації на розвиток ринку ветеринарних препаратів // Пр. І міжнар. ІІ Всеукр. наук. конф. студ. та молодих учених: "Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання". — Ч. 3. — Донецьк: ДонНУ, 2001. — С. 74 — 77. 2. Маргитич В. Ведущие операторы мирового фармрынка // Аптека. — 2002. — № 13 (334). 3. Наказ Головного Державного Інспектора ветеринарної медицини України "Про заборону використання окремих ветеринарних препаратів" від 04.03.02, № 15. 4. Офіційний сайт Світової Федерації виробників засобів захисту здоров'я тварин (IFAH): http://www.ifah.bel. 5. Офіційний сайт фірми IMS Health: http://www.ims-global/com. 6. Панорама мирового фармацевтического рынка // Аптека. — 2002. — № 12 (333). 7. Allen H. Companion animals: products and markets. — Richmond: PJB Publications, 2001. — 163 p. 8. Antibiotic Resistance in The European Union Associated with Therapeutic use of Veterinary Medicines / EMEA, 1999. — 162 p. 9. Burch D. Antibacterial: products and markets. — Richmond: PJB Publications, 2000. — 140 p. 10. Council Regulation (EEC) No 2377/90 // Official Journal L 224, 18.08.90. — P. 1 — 8. 11. FAOSTAT Database Collections: http://apps.fao.org/page/cjllections. 12. Jones B. V. Animal Health Strategies. — London: Pearson Professional Ltd., 1997. — 130 p.

УДК 339.188.4

Н.В. Гайванович
Національний університет "Львівська політехніка"

МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА

© Гайванович Н.В., 2003

Розглянуто проблему стратегічного планування розвитку міст, його переваги. Проведено SWOT-аналіз для м. Львова, аналіз його економічного потенціалу та дані рекомендації щодо ефективного впровадження стратегічного плану розвитку.

The problem of strategic development of the cities and it`s advantages are considered in this article. SWOT-analysis for Lviv city, analysis of it`s economic potential also are included into consideration. The series of recommendations regarding effective implementation of the strategic development plan are proposed.

Для забезпечення ефективності місцевого розвитку, створення майбутнього образу міста, забезпечення його відповідності інтересам громади муніципалітети багатьох країн останніми десятиріччями використовували такий засіб, як стратегічне планування місцевого розвитку. Створення стратегічних планів розвитку міст є звичайною практикою міст демократичних країн. Цей план зазвичай окреслює основні напрямки подальшого розвитку економіки міста, галузей його життєзабезпечення, використання ресурсів розвитку, охорону

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

навколишнього середовища, вирішення соціальних питань тощо. Він виражає перспективне бачення як економіки міста, так і соціального розвитку загалом, визначає пріоритетні напрямки та етапи і результати визначених пріоритетів.

Разом з демократичними реформами в Україні відбувається становлення принципово іншого способу місцевого управління. Цей спосіб є місцевим самоврядуванням, яке визначається як право територіальної громади в межах закону самостійно вирішувати питання місцевого значення, враховуючи інтереси місцевого населення. На сучасному етапі міста України ще не перейняли на себе функцію планування власного довготермінового розвитку і здійснюють за інерцією планування свого соціально-економічного та культурного розвитку лише на наступний рік. В умовах існуючого обмеження коштів на розвиток такі плани передбачають переважно т. зв. "латання дірок" без послідовної роботи на перспективу. Це аж ніяк не сприяє належній ефективності використання бюджетних коштів, комплексному розвитку міста.

В аспекті викладеного заслуговує на увагу досвід Польщі, де для забезпечення послідовної реалізації стратегії міст активно залучаються кошти з різних джерел. Так, наприклад, керівництво Підкарпатського Воєводства уклало контракт із Радою Міністрів Польщі. Укладенню контракту передував аналіз стану регіонального розвитку. Беручи до уваги результати аналізу та базуючись на існуючій у Воєводства стратегії регіонального розвитку, було виділено пріоритетні напрямки, фінансування яких і передбачатиме контракт. Джерелами фінансування будуть кошти, виділені Кабінетом Міністрів, кошти з бюджету Воєводства і місцевих бюджетів, а також кошти відповідних міністерств. Так, наприклад, в межах пріоритету "Розвиток культури і охорона природничих та історичних ресурсів регіону як шлях до підвищення конкурентоспроможності туристичного продукту" в контракті передбачено спільне інвестування будівництва регіонального спортивно-відпочинкового центру в Жешові [1].

У теперішній час в умовах місцевого самоврядування громади повинні самостійно, зважаючи на власні інтереси, визначати і планувати майбутнє своїх міст, тобто здійснювати стратегічне планування при безумовному фінансовому забезпеченні його реалізації.

Серед основних переваг стратегічного (перспективного) планування можна виділити такі:

- стратегічний план розвитку міста, створений громадою, враховуючи її інтереси і пріоритети, є стабільнішим, тому що менше залежить від зміни управлінських команд. Кожна наступна команда змушена працювати над реалізацією статегічних цілей цього плану;
- такий план є координуючим документом, який дозволяє використовувати наявні фінансові та інші ресурси міста націлено, з чітко визначеною метою, тобто ефективніше. Оскільки щоразу при розгляді певної статті проекту бюджету, залученні спонсорських коштів від підприємств береться до уваги, як ці кошти сприятимуть досягненню стратегічної мети;
- стратегічний план є узгодженим планом партнерства трьох секторів громади — міської влади, бізнесових структур та громадських організацій; передбачені у стратегічному плані заходи здійснюються не тільки міською владою та за її кошт, але й іншими секторами громади. Як результат, за досвідом європейських міст, стають розповсюдженими такі явища, як спонсорство бізнесових кіл, добровільна участь громадських організацій тощо;
- сформований стратегічний план розвитку забезпечує кращий доступ до кредитних ресурсів чи грантів, що надаються різними організаціями. Досвід свідчить, що банки і фінансові донори розглядають бізнес-плани міст чи їх заявки лише за умови наявності у цих

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

міст стратегічних планів розвитку, з яких видно, що мета, для досягнення якої місто потребує коштів, передбачена в статегічному плані розвитку міста, а отже підтримується громадою.

Враховуючи вищеназвані аргументи, міська влада Львова також дійшла висновку про необхідність комплексного, системного підходу до вирішення проблем міста та широкого залучення міської громади. Останніми роками разом з міжнародними організаціями проводилась розробка та впровадження програм “Вода”, “Туризм”, “Чистота міста”, “Фінанси”, “Енергозбереження”. Було розроблено “Комплексну програму збереження історичного середовища”, “Програму державної підтримки комплексного розвитку м. Львова на 1998 — 2002 рр.”, які були затверджені урядом України. Працівники виконкому разом із фахівцями та представниками міської громади напрацювали матеріали з розвитку освіти, охорони здоров`я, торгівлі, страхування, міської інвестиційної політики тощо. Кожен із згаданих документів визначав шляхи та перспективи розвитку окремих галузей міського господарства, однак, не давав вичерпної відповіді про те, яким буде наше місто у найближчі 10 — 20 років. Системне поєднання в єдине ціле окремих проектів і програм можливе тільки за наявності стратегічного плану розвитку міста.

Опрацюванню стратегії розвитку міста повинен передувати аналіз наявного стану речей, сильних і слабких сторін, загроз та можливостей його розвитку.

Отже, Львів — це найбільший адміністративний, промисловий і культурний центр Правобережної України. Його населення становить 812,0 тис. осіб. Місто було засноване як опорний пункт для захисту торговельних шляхів. Однак згодом воно втратило своє значення фортеці і стало великим торговельно-економічним центром. Вдале географічне розташування міста на перехресті важливих торговельних шляхів із Західної Європи в Азію та із Скандинавії у Візантію зумовили бурхливий розвиток торгівлі та ремесел. Вже багато століть це місто і в культурному, і в історичному, і в політичному контекстах є невід`ємною частиною Європи.

Економічний потенціал Львова — у високорозвинутій промисловості, висококваліфікованій робочій силі, потужних наукових закладах. Збільшується кількість малих та середніх підприємств, швидко розвивається сфера послуг, зростають обсяги інвестицій.

Економіка міста представлена широким спектром матеріального виробництва: промисловість, будівництво, транспорт, зв’язок, а також нематеріальною сферою економіки (фінансові установи, заклади освіти, охорони здоров’я та культури). Структура економіки міста, що характеризується зайнятістю населення у сферах економічної діяльності, представлена на діаграмі (рис. 1) [2, 3, 4].

Однією з провідних галузей економіки міста є промисловість, яка станом на 01.01.2002 р. займала 26,6 % в загальній кількості зайнятого населення та 35,4 % в структурі валового доходу. Водночас у будівництві було зайнято 8,2 %, в торгівлі і громадському харчуванні 11,9 %, в сфері транспорту і зв`язку 13,8 %, охорони здоров`я, фізичної культури і соціального забезпечення 7,9 % [4].

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

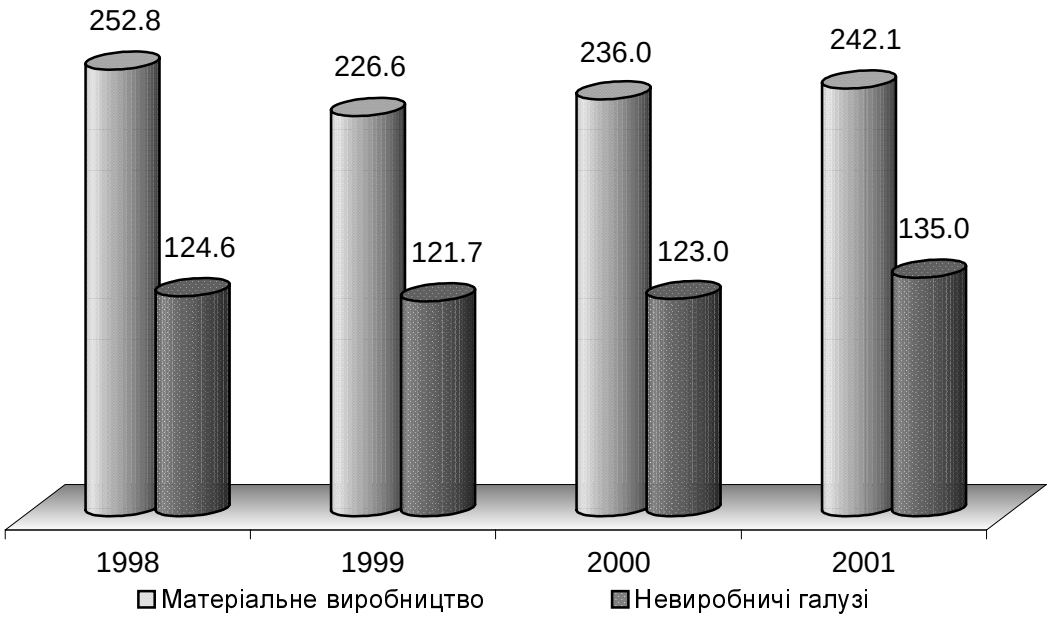

Динаміка зайнятості населення м. Львова в галузях економіки, тис. осіб

Внаслідок структурної перебудови економіки випереджуючими темпами розвиваються галузі нематеріального виробництва. Так, частка зайнятих у сфері освіти, культури і мистецтва зросла з 11,8 % у 1998 р. до 13,3 % у 2001 р., у сфері охорони здоров`я, фізичної культури і соціального забезпечення відповідно з 7,6 % до 7,9 %. Зростає кількість осіб, що працюють у торгівлі і громадському харчуванні (у 1998 р. їх частка становила 11,2 % від загальної кількості зайнятих, тоді як у 2001 р. — 11,9 %) [2, 4].

У місті активно розвивається мале підприємництво. Так, якщо у 1997 р. суб`єктів підприємницької діяльності було 18428, то за 4 роки їх кількість зросла на 7591 і становило на кінець 2001 р. 26019 одиниць. Найбільша частка малих підприємств зосереджена у сфері торгівлі — 56,3 %, промисловості — 18,4 %, будівництві — 6,0 %. Валовий дохід від їх діяльності щорічно зростає: у 1999 р. на 72 %, у 2000 р. — на 44,6 %, у 2001 р. — на 17 %. Збільшується і чисельність працівників малих підприємств [5].

Переорієнтація регіонального економічного розвитку на засади найповнішого використання територіальних ресурсів та потенціалу місцевих громад обумовлюють визначення сильних сторін міста, які характеризують як його відмінність від інших територій України, так і визначають можливі напрямки здійснення економічного розвитку. Отже, серед сильних сторін м. Львова можна виділити такі:

♦ вигідне географічне розташування (близькість до європейських кордонів; більшість основних торговельних центрів Центральної Європи розташовані за кілька сотень кілометрів від Львова; Львів знаходиться на перехресті автомобільних і залізничних доріг, займає стратегічно вигідне положення для здійснення автоперевезень, може бути задіяний в перетоках автотранспортних, залізничних та авіаційних перевезень);

♦ Львів — одне з найбагатших міст України за кількістю та цінністю історико-архітектурних пам`яток XIII — XX ст. (тут збереглися не лише численні окремі пам`ятки

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

архітектури, а й планувальна структура історичного ядра міста, тобто його центральної частини з площею Ринок і прилеглими кварталами. З метою охорони, збереження, вивчення та популяризації цих всенародних надбань у Львові у 1975 р. створено Державний історико-архітектурний заповідник);

- ♦ збережені національно-культурні традиції;
- ♦ сильний економічний потенціал (розвинута промисловість, висококваліфікована робоча сила);
- ♦ широка освітня і культурна інфраструктура;
- ♦ сприятлива екологічна ситуація.

Визнаючи та аналізуючи результати минулих невдач та економічних спадів, об`єктивно необхідним є визначення слабких сторін як потенційних напрямків діяльності з їх зміцнення та усунення, їх розвитку та реалізації у альтернативних сферах.

Слабкими сторонами є зупинення значної кількості промислових підприємств; високий рівень безробіття; низький рівень розвитку сфери послуг; високий рівень зносу виробничої та соціальної інфраструктури; недостатність промоціювання розвитку міста.

Усвідомлення зовнішніх для економіки міста факторів, що загрожують реалізації сильних та зміцненню слабких сторін, допоможуть об`єктивно зважити потенціал економічного розвитку міста, оцінити реалістичність його стратегій. Отже, загальну економічну кризу, нестабільність політичної та економічної ситуації у країні, недостатність розвитку та утвердження місцевого самоврядування можна вважати загрозами чи перешкодами розвитку міста.

При всій складності та незначній ймовірності швидкого усунення загроз, що спричинені загальнодержавною кризою економіки та політики України, стратегічний план визначає об`єктивні можливості розвитку економіки міста через пріоритетні напрямки та відображає бажання громади відродити Львів як місто, в якому бажатимуть жити вони і їхні діти.

Серед потенційних можливостей розвитку можна виділити такі напрямки, як розвиток конкурентоспроможної місцевої промисловості, розвиток освітніх і культурних центрів, громадських організацій, участь у європейських проектах розвитку туризму, створення іміджу міста.

Можливості розвитку викристалізовують ряд пріоритетних напрямків розвитку економіки міста, а саме:

- — розвиток промисловості, малого бізнесу;
- — створення сприятливого інвестиційного середовища;
- — формування туристичної індустрії, іміджу міста;
- — пріоритетний розвиток освіти, культури.

Прийнятна для Львова мета була сформульована в [3], враховуючи розуміння можливості її реалізації:

Львів — важливий центр політичного й економічного співробітництва, значний історико-культурний центр, освітньо-науковий та туристично-рекреаційний осередок сучасного сервісу на базі розвинутого місцевого підприємництва та залучених інвестицій.

Сума сформульованого бачення бажаного майбутнього міста, результатів SWOT-аналізу, аналізу наявного потенціалу міста і лягли в основу стратегічного плану Львова.

Розроблений план міста Львова містить три основні стратегічні напрямки:

– створення сприятливих умов для інноваційної та інвестиційної діяльності;

– формування інфраструктури туристичного бізнесу світового рівня;

– соціальна спрямованість міських програм.

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

Створення стратегічного плану є безперечно важливим кроком на шляху до розбудови міста. Під час роботи до нього можна вносити поправки. Проте розроблена і прийнята стратегія розвитку міста повинна стати основою для таких дій, як:

– проведення комплексного перегляду ресурсного потенціалу міста, визначення раціональних шляхів використання, поновлення, заміни та розширення окремих ресурсів;

– визначення та обґрунтування пріоритетів використання ресурсів міста;

– затвердження річного бюджету міста та плану соціально-економічного розвитку;

– координації комплексної реалізації міських проектів та програм;

– налагодження інформаційно-управлінських процесів, утворення єдиної системи моніторингу та контролю.

Усі ці процеси повинні відбуватися при активному залученні громадськості і формуванні у жителів міста активної життєвої позиції, небайдужості до долі міста та його майбутнього, сприянні розвитку громадських організацій тощо, адже лише за таких умов буде можливість реалізувати сформульовану концепцію, досягнути стратегічних цілей і збудувати місто відповідно до визначеного бачення.

1. Kontrakt wojewodzki dla Wojewodstwa Podkarpackiego na lata 2001 — 2002. — Rzeszow, 2001. 2. Програма економічного і соціального розвитку м .Львова на 2000 рік. – Львів, 2000. 3. План економічного і соціального розвитку м.Львова на 2001 рік. — Львів, 2001. 4. План економічного і соціального розвитку м. Львова на 2002 рік. —Львів, 2002. 5. Звіт про роботу виконавчих органів Львівської міської ради за 1998 — 2001 рр. // Ратуша, 2001. — № 12. — С. 2 — 3.

УДК: 338.129

С.І. Герасименко
Львівська комерційна академія

ВПЛИВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА МАРКЕТИНГУ НА ЗАЛУЧЕННЯ ЗОВНІШНІХ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ

© Герасименко С.І., 2003

Досліджується вплив окремих факторів макросередовища маркетингу (динаміка обмінного курсу, значення сальдо поточного рахунку, виникнення фінансових криз тощо) на динаміку зовнішніх запозичень країн — "виникаючих ринків". Розглядається гіпотеза нелінійного зв'язку між зовнішніми фінансовими потоками в економіку та величиною премії за ризик, закладену в процентну ставку.

The influence of some marketing macro environment factors (the exchange rate dynamics, current account statement, financial crisis appearance and so on) on the foreign adoptions dynamics of the countries — "appearing markets" is researched. The hypothesis of unlinear connection between foreign financial floods into the economy and risk premium value, considered in percentage rate is examined.

Кожна країна, незважаючи на рівень економічного розвитку, фінансового стану, зацікавлена в інвестиціях. Парадокс полягає в тому, що іноземних інвестицій найбільше залучають якраз високорозвинуті країни, наприклад, США, Великобританія, Франція.

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua